

nimajo volje, iti v opozicijo in zato so skušali nemškimi strankam pripomoči do uspeha, do zmage v celjskem vprašanju.

Ko se je pripravljala ta akcija, sta se dr. Tavčar in „Slov. Narod“ koj izrekla za kompromis, da se na ta način stvar poravna častno tako za Nemce kakor za Slovence in da se preprečiti razbitje parlamenta v sedanjem času, ker bi to bilo za nas jako škodljivo. Najbrž je na to vplivalo prepričanje, da v slučaju vladanja s § 14. izgubimo celjske razrede brez nadomestila, kar bi vlada toliko laglje storila, ker se je javno trdilo, da sta dva štajerska slovenska poslanca celo s Stürgkhovo resolucijo zadovoljna. Vplivalo je pa najbrž tudi prepričanje, da bo pri razpravi o nagodbi jedina prilika, doseči še drugih realnih narodnih uspehov, a z razbitjem parlamenta bi to postalo nemogoče.

Takrat se ta nasvet ni slušal. Poslanec Robič, dasi je vedel za mnenje dr. Tavčarja, „Slov. Naroda“ in „Slov. Lista“, se je v proračunskem odseku postavil na stališče neizprosne odklonitve vsakega porazumljenja. V odseku je propadel, ali v zbornici so Italijani provzročili, da je bila Stürgkhova resolucija odklonjena, kar je dalo Nemcem povod, da so takoj začeli vojno. Ko bi se bil Robič v odseku postavil na pametno stališče, bi bili vsi Nemci radi privolili, da se ustanovita dve popolni slovenski gimnaziji na Spodnjem Štajerskem.

Mej tem, ko se za prve kompromisne nasvete ni nihče brigal, se je zaradi tega, ker je „Slov. Narod“ po več kakor dvomljivi zmagi v parlamentu in z ozirom na veliko nevarnost, obnovil svoj nasvet, začelo silno vpitje. Grmelo in treskalo je z vseh strani, letele so debele psovke, toda s stvarnim razmišljanjem si nihče ni belil glave, in še na misel ni prišlo nikomur preiskati, če je nasvet v političnih razmerah utemeljen, če vsled „zmage“ ni Celje morda šele prav izgubljeno in — če niso dve popolni slovenski gimnaziji več vredni, kakor nekaj revnih večinoma itak nemških paralelek.

To prazno vpitje je posebno dobro pokazalo politično nezrelost, ki vlada na vsem Slovenskem. Čule so se najsmešnejše obdolžitve in najgorostnejše trditve, stvarnih argumentov pa prav nič. In ravno tako brezumno kakor v tej zadevi, se je postopalo že mnogokrat in v mnogih drugih zadevah. Kadar bo sedanji boj končan, bomo natančno pokazali, kake vrednosti so celjske paralele v resnici za nas, za danes pa le pravimo: Zdaj se je najbolje pokazalo, kako krvavo smo potrebni nekoliko politične zrelosti.

Politični pregled.

Notranji položaj je postal v zadnjem času skrajno kritičen in če ne bo vlada imela posebno srečne roke, utegne postati katastrofa neizogibna. Povod temu so v obče politične

razmere, a direktno je to provzročil izid glasovanja o Stürgkhovi resoluciji zastran celjske postavke. Nemški nacionalsci so že med velikonočnimi počitnicami vse pripravili za vojno in so nemško prebivalstvo do skrajnosti razburili. Čim se je sešel državni zbor, so potem drugim strankam nastavili nož na prsa. Nacionalsci so kratkomalo sklenili, da začno proti vladi najstrožjo opozicijo in prepustili drugim nemškim strankam če jim hočejo slediti ali ne. Naročili so svojim zastopnikom v proračunskem odseku, da odlože svoje referate in se ločijo od takozvane konference nemških klubovih načelnikov. Vsenemci gredo še dalje in hočejo začeti obstrukcijo. Parlament je v najresnejši nevarnosti. Vlada se sicer trudi na vse mogoče načine, da bi nastala nasprotja poravnala in zlasti da bi glede celjskega vprašanja dosegla kompromis mej Nemci in Slovenci, ali položaj se je tako poostril, da skoro ni pričakovati uspeha.

Državni zbor. — Dne 8. t. m. se je sešla poslanska zbornica in začela takoj zopet z razpravo o proračunu. Na vrsto je prišlo obrtno šolstvo. V imenu nemških nacionalscev je Hofman Welenhof proglasil, da si štejejo Nemci v častno narodno in politično dolžnost, odstraniti celjske paralele. Ministrski predsednik je koj pojasnil svoje stališče glede te zadeve. Izrekel se je za kompromis in izjavil, da hoče resno iti na odpravo celjskega vprašanja, brez Slovencev pa da se to vprašanje ne bo rešilo. V sredo je prišlo do silno burnih prizorov in ekscesov v zbornici. Uprizorili so jih Vsenemci zaradi glasovanja o predlogu, naj se v Budjejevicah ustanovi obrtna šola. Rzasajali so tako, da se je morala seja nagloma zaključiti.

Ogrska. — Zadnje dni se raznaša vest, da je stališče ministrskega predsednika Szella zelo omajano, ker se upira raznim vojaškim zahtevam. Tudi razne druge stvari so k temu pripomogle, da se Szell bržčas ne bo mogel dolgo vzdržati.

Trozveza. — Nemški državni kancelar grof Bülov je bil čez velikonočne praznike na Laškem in je imel v Benetkah sestanek z italijanskim ministrom zunanjih del Prinettijem. Šlo se je pri tem za obnovitev nagodbe. Bülov je sedaj in sicer nekam nenadoma prišel na Dunaj, kjer je imel dolgo konferenco z grofom Goluchowskim in je bil tudi sprejet pri cesarju v avdijenci. Razume se samo ob sebi, da je tudi to potovanje v zvezi z obnovitvijo trozveze in trgovskih pogodb.

Nemiri na Balkanu. — Letos so se na Balkanu in sicer v Macedoniji, v Stari Srbiji in v Albaniji primerili tako veliki nemiri, da jih z navadno močjo ni bilo možno zatreti in da je bilo treba provzročiti izredne odredbe. Turška vlada je morala poslati velike čete v okraje Novi Bazar in Mitrovica, bolgarska vlada pa je poslala na mejo 15 bataljonov vojaštva. Tudi Srbija zbira na svoji meji znatne čete. Turčija je poslala velevlastim posebno noto, v kateri se pritožuje, da bolgarska vlada ni zmožna zatreti podpihovanja in hujskanja macedonskega odbora. Ustaši so imeli v raznih krajih že prav krvave praske z vojaštvom. Mogoče je, da bo imelo z ustaši opraviti tudi avstrijsko vojaštvo, ki ima zasedeno jeden del Novega Bazarja. Umešava se tudi že Italija, ki želi, da se Albanija do cela prepusti Albancem. „Novoe Vremja“ meni, da niti Bolgarija niti Srbija ne moreta ostati mirni, ako nastanejo ob meji veliki nemiri. Turška vlada upa in zatrjuje velevlastim, da s svojo armado v nekaterih dneh zatire ustajo. Zadnje dni res ni nič vesti z Balkana.

Vojna v južni Afriki. — Iz Bruslja poročajo: Pri sprejemu zastopnikov časopisja je potrdil poslanik dr. Leyds, da so sklenili burski voditelji, vstrajati pri svoji zahtevi glede neodvisnosti burskih republik. Hkratu je Leyds ponovil vest, da je položaj Angležev neugoden, ter da prodira Botha proti Durbanu. Potem takem se vojno premirje ni sklenilo, dasi se vrše mirovna pogajanja. Iz Kroonstada se poroča, da je Schalk Burger sedaj pri Steijnju in Delareyu, a da mirovna pogajanja

doslej radi razdalja Burov in Angležev niso napredovala. Zato pojdejo burski delegati drugam, da se pogajanja olajšajo. V Johannesburgu se je vršila 3 t. m. prvič, odkar traja vojna, generalna skupščina rudokopne zbornice. Predsednik je izjavil, da je prepričan, da se je zahvaliti samo Bothi, da se rudokopi niso porušili do cela. Sedaj dela pa že 16 035 stop zopet. Buri so zaplenili 267.173 funtov zlata na poštah, železnicah, v bankah in v jamah. Rudokopi imajo radi vojne 3,400.000 funtov šterlingov (81,600.000 kron) škode. O bitki ob reki Hart v zahodnem Transvaalu, kjer so se merili Delarey in Kemp na eni ter Valter Kitchener, brat lorda Kitchenerja, o katerem še ni natančnih poročil. Boj se je vršil skoraj na istem mestu, kakor boj z Methuenom. Angleški časopisi trdijo, da so imeli Buri okoli 300 mož mrtvih in ranjenih, česar pa ni verjeti, ker tako dolgo se Buri sploh več ne vojujejo, da bi imeli tolike izgube, nego se poprej umaknejo. Počakati je vsekakor objektivnih poročil. Kje je Dewet, ni znano. Burski poveljnik Erazem je baje pri Boshkoopu padel. Botha se menda za mirovna pogajanja ne meni, nego operira dalje. Sedaj prodira zopet v Natal. Severni okraji te angleške kolonije so zavarovani s stražnicami in vsa dežela severno Tugele je prometu zaprta. Mestne straže v Ladysmithu, Dundeeju in Newcastleu so pomnožene, ter se nabirajo prostovoljci. Botha hoče zvabiti del angleške vojske v Natal, da oprosti vzhodni del Transvaala, kjer bodo imeli potem drugi burski poveljniki lažje polje. Vsekakor se more reči, da se vojna nadaljuje.

Obrotnija.

Naši denarni zavodi.

(Konec).

II. Ljubljanska mestna hranilnica.

Iz poročila ljubljanske mestne hranilnice za leto 1901. posnamemo naslednje:

Čut spoštovanja in hvaležnosti nam nalaga dolžnost, da se pričetkom tega poročila spominjamo dveh, za našo hranilnico velezaslužnih upravnikov, katera nam je preteklo leto ugrabila neizprosna smrt. Dne 24. junija je po dolgotrajni in mučni bolezni preminul odličen narodnjak, gosp. c. kr. notar Ivan Gogola, ki si je pridobil mnogo zaslug za ustanovitve našega zavoda, pri katerem je potem kot podpredsednik vestno in neutrudljivo sodeloval do svoje smrti. Kmalu za tem, namreč dne 19. avgusta, pa je nenadoma umrl mnogostransko delavni rodoljub, gospod Anton Klein, ki je bil istotako, kakor gospod Ivan Gogola, takoj pri otvoritvi naše hranilnice voljen v ravnateljstvo, ter je od l. 1892 pa do svoje smrti spretno in marljivo opravljal posel pisarničnega ravnatelja. Mestna hranilnica ljubljanska ohrani obema umrlima gospodoma hvaležen in časten spomin.

Meseca oktobra se je vršila volitev novega upravnega odbora. Ta kakor tudi ravnateljstvo se je za dobo nadaljnjih treh let konstituiral tako, kakor je razvidno na strani 18. računskega zaključka.

Denarno gibanje 12. upravne dobe je splošno ostalo v istih mejah, v katerih se je nahajalo l. 1900.

Pri upravnem imetju je bilo

prometa	21,838.052 kron 34 vin.
pri splošnem rezervnem zakladu ga je bilo	1,017.120 " 62 "
in pri pokojninskem zakladu	3 972 " 28 "

Skupni denarni promet l. 1901

znaša torej	22,859.164 kron 24 vin.
in presega za	758.751 " 89 "

promet prejšnega leta, ko

smo ga izkazali	22,100.412 kron 35 vin.
---------------------------	-------------------------

H koncem l. 1900 obstoječim 15.597 ulogam v skupnem znesku 14,771.521 kron 32 vin.

priraslo je tekom leta 1901

3354 novih knjižic. Na te

in na 6791 že obstoječih se

je uložilo	5.745 230 " 83 "
----------------------	------------------

k tem je prišteti tudi ne-

vzdignjene in torej k glav-

nici pripisane obresti	561.338 " 17 "
----------------------------------	----------------

21 078.090 kron 32 vin.

Dvignilo se je v tem letu pri

nas v 9123 postavkah (med

tem na 3092 knjižic vse)	6.003 825 " 21 "
------------------------------------	------------------

tako da ostane koncem l. 1901

15.859 ulog z obrestmi vred

vrednih	15,074 265 kron 11 vin.
-------------------	-------------------------

Število v prometu se nahajajočih vložnih knjižic se

je torej pomnožilo za 262 in stanje vlog za 302.743 kron

79 vin. Povprečna vrednost 1 vložne knjižice znaša

950 kron 52 vin.

Na hipoteke smo l. 1901 izposodili

176 strankam	338.626 kron 08 vin.
------------------------	----------------------

vrnilo pa se nam je — (med

tem 126 posojil popolnoma)	321.950 " 56 "
--------------------------------------	----------------

Stanje hipotek se je potem-

takem zvišalo le za	16.675 kron 52 vin.
-------------------------------	---------------------

in znaša isto z ozirom na

saldo prejšnega leta pr.	9,243 330 " 01 "
----------------------------------	------------------

koncem l. 1901	9,260 005 kron 53 vin.
--------------------------	------------------------

t. j. 61.4 % vsega pri nas uloženega denarja. Ta svota

je izposojena pri 5222 dolžnikih. Na 1 dolžnika pride

povprečno 1773 kron 26 vin. Da se ta poslovna

stroka preteklo upravno dobo ni mogla tako krepko

razvijati, kakor prejšna leta, ima svoj vzrok v tem,

da smo že dve leti razporedoma investovali znatne

svote v občinskih posojilih in da imamo v bližnji

prihodnosti na ta račun izplačati še pol milijona

kron. — Leta 1901 smo izposodili 4 občinam na

novi	320.000 kron — vin.
----------------	---------------------

a vrnilo se nam je na račun

občinskih in deželnih posojil

le	36.773 " 23 "
--------------	---------------

tako da se stanje teh posojil

zviša za	283.226 kron 77 vin.
--------------------	----------------------